

Velkomsttale og præsentation af følgegruppen for den ny læreruddannelsens rapport – deregulering og internationalisering, fredag d. 20. januar 2012 på Christiansborg, v/ Per B. Christensen, formand for følgegruppen

Velkommen til præsentationen af følgegruppens evaluering og anbefalinger om læreruddannelsen af 2006, som vi præsenterer under overskriften - **deregulering og internationalisering.**

Vi har i følgegruppen set frem til at præsentere vores arbejde gennem 4 år for ministre, forligskreds og interessenterne rundt om den danske læreruddannelse.

Læreruddannelsen skal sætte nutidens og fremtidens lærere i stand til at mestre lærergerningen i en folkeskole, der er i evig bevægelse. Lærerne skal være i stand til at formidle deres fag og at møde de udfordringer, som jobbet giver og skabe relationer til børn, forældre, ledelse, kolleger og andre faggrupper.

Det kræver en læreruddannelse:

- Der er fleksibel, attraktiv og fremtidssikret og giver kompetente og ambitiøse studerende lyst til at søge ind på uddannelsen
- Der styrker lærerprofessionen og giver den studerende et grundigt fagligt afsæt for at udøve sin profession
- Der giver den studerende indsigt i den seneste viden og forskning – også gerne viden, der er erhvervet udenfor Danmark.. Det gælder både inden for de fag, som den studerende skal formidle, og på det pædagogiske, psykologiske og didaktiske område. Samtidig skal uddannelsen give de studerende kompetencer, således at de efter endt uddannelse løbende

kan erhverve og bruge ny viden som fundament for udøvelse af professionen.

- Der giver den studerende indsigt i den praksis, der venter efter endt uddannelse. Derfor skal læreruddannelsen være på forkant med udviklingen i folkeskolen, selvom uddannelsen ikke kan forudse og løse alle de problemstillinger, som den færdiguddannede lærer senere møder i folkeskolen.
- Der fører til, at uddannelsen samlet set giver fremtidens lærer det professionelle afsæt for at undervise, engagere, skabe gejst og skabe læring.

Følgegruppens kommissorium og sammensætning - 2 plancher

Følgegruppens arbejde har været rammesat af det kommissorium som minister og forligskreds har udstukket for vores arbejde:

- Vi skulle følge uddannelsen og løbende komme med forslag til forbedringer
- Vi skulle evaluere uddannelsen, herunder uddannelsens faglige kvalitet og samspillet mellem uddannelsens forskellige elementer
- Vi har vurderet, at vi skulle holde os indenfor de rammer, der har været udstukket for så vidt angår uddannelsens længde og udbyderkreds. Det ville jo være let nok at styrke alle uddannelsens elementer, hvis vi havde mere end 240 ECTS-point til rådighed. Men det har vi ikke! Og derfor er opgaven, at anvende de 240 ECTS-point, så de lever op til forventningerne i min indledning.
- Følgegruppen har ikke forholdt til den nuværende udbuds – og institutionsstruktur.

Følgegruppen har afholdt op imod 30 møder over de 4 år – herunder årlige møder med interessenter og besøg på uddannelsessteder. Hertil kommer, at jeg har holdt et tilsvarende antal møder med interessenter m.v. for at lytte til synspunkter og fortælle om vores arbejde.

Vores arbejde har groft sagt været delt i 2 faser:

De 2 første år blev primært anvendt til at komme med forslag til forsøg, der kunne sikre at flere studerende tog linjefag indenfor det naturfaglige område og som sikrede at flere studerende fik mulighed for at tage 3 linjefag og løsne nogle af rammerne omkring linjefagene.

Følgegruppens arbejde har også været påvirket af den tidligere regerings drøftelse af en supplerende læreruddannelse og arbejdet og konklusionerne omkring skolens rejsehold.

De 2 sidste års arbejde har været præget af arbejdet med diverse evalueringer af uddannelsen samt det vigtige arbejde med at komme med anbefalinger vedr. en justering af uddannelsen eller en egentlig ny læreruddannelse. Evalueringsprogrammet fremgår af bilag 3 i vores afrapportering og alle evalueringer, der har været en del af vores arbejde er tilgængelige på følgegruppens hjemmeside.

Det er vigtigt for mig at understrege, at følgegruppens arbejde ikke er et egentligt reformarbejde. Det har ikke været vores opdrag. Men vi præsenterer i dag en række anbefalinger og sigtelinjer, der kan anvendes i det videre arbejde med læreruddannelsen.

Følgegruppens sammensætning - planche

Styrker og svagheder ved læreruddannelsen – 3 plancher

EVA har for følgegruppen gennemført en evaluering af læreruddannelsens faglige kvalitet. Tiden tillader ikke en grundig gennemgang af evalueringen – men lad mig knytte nogle få bemærkninger til hovedkonklusionerne.

Ifølge EVA er uddannelsens styrker:

- Der er sket et fagligt løft i de store linjefag dansk og matematik og til dels engelsk – målopfyldelsen er mere begrænset i de øvrige store linjefag
- De indholdsmæssige ændringer af praktikken har været med til at styrke uddannelsens kvalitet – men der er stadig behov for at styrke kvaliteten af praktikken – bl.a. gennem flere uddannede praktiklærere
- De professionsrettede kompetencer indenfor områder som undervisningsdifferentiering, klasseledelse og de studerendes evne til at evaluere og dokumentere er styrket i uddannelsen

Svagheder:

- Uddannelsens struktur og de mange bindinger i uddannelsen er efter vores opfattelse en svaghed, som vi har søgt at "lappe på" gennem forsøg med naturfag, engelsk, historie og idræt – alle med det formål at flere havde mulighed for at vælge 3 linjefag.
- De professionsrettede kompetencer indenfor skole-hjem-samarbejdet, specialpædagogik og undervisning af tosprogede står meget svagt og for de 2 sidste elementer er der meget forskel mellem de studerende der har linjefaget og dem der kun har fællesfaget.
- De små linjefag – de er pressede på indhold og tilrettelæggelse - for få vælger naturfag, praktisk-musiske fag og visse sprogfag - og der sker samlæsning på tværs af årgange

Opmærksomhedspunkter

- O,2-samarbejdet - er en positiv intention om sammentænkning af de pædagogiske fag og linjefag – samarbejdet varierer meget fra udbudssted til udbudssted – bør skrives ind i kompetencemål for alle linjefag og pædagogiske fag fremover

De pædagogiske fag

- Følgegruppen har ikke kunnet konstatere en reel styrkelse af de pædagogiske fag i uddannelsen fra 2006. Det er problematisk, jf. mine betragtninger i indledningen. De pædagogiske fag skal styrkes. Det samme gælder den kommende lærers evne til at anvende IT og nye medier. Jens Rasmussen vil senere uddybe følgegruppens anbefalinger på dette område.

Progression og sammenhæng

- Ændringen af praktikken har været med til at styrke praktikkens målrettedhed og uddannelsens progression. Men det halter efter vores opfattelse med en højnelse af niveauet igennem uddannelsens forløb og på tværs af uddannelsens forskellige fag. Det skyldes uddannelsens struktur, fagenes mål og den omfattende samlæsning, som jeg tidligere har redegjort for

Læreruddannelsens vidensbasering

- Der er meget stor forskellighed i, hvordan udbudsstederne arbejder med vidensbasering og anvendelse af forsknings- og udviklingsbasering i uddannelsen. Der er behov for at styrke dette element og samspillet med universiteterne. Agi Csonka vil senere uddybe følgegruppens anbefalinger på dette område.

2 retningsgivende anbefalinger – deregulering og internationalisering

Mine betragtninger i det foregående fører frem til følgende retningsgivende anbefalinger fra følgegruppen

1. Deregulering

- Det er nødvendigt med en læreruddannelse der er mere fleksibel og mindre reguleret. Mindre der fastsættes centralt og mere skal bestemmes lokalt på den enkelte professionshøjskole

- Især er der nogle bindinger omkring linjefag – store og små fag og obligatoriske og ikke-obligatoriske fag som må løsnes eller ophæves – Nils-Georg Lundberg vil uddybe disse betragtninger senere på konferencen
 - Det er nødvendigt, at den enkelte studerende og det enkelte udbudssted får mere frihed til at sammensætte egen uddannelse og udvikle uddannelsen – herunder forskellige toninger af uddannelsen
 - Uddannelsen skal efter følgegruppens opfattelse fremover styres efter kompetencemål ligesom en række andre danske uddannelser. Målene udtrykker forventninger til fag – og eventuelt fagovergribende mål, som er af betydning for lærerprofessionen.
- **2. Internationalisering**
 - Læreruddannelsen er en central uddannelse i forhold til internationaliseringen af hele uddannelsessystemet (rådet for internationalisering af uddannelserne)
 - En modulopbygget uddannelse, der lever op til Bologna-processen og uden ” skæve ”ects-point
 - En uddannelse der giver bedre muligheder for at anvende fremmedsproget litteratur indenfor f.eks. didaktik m.v.
 - En uddannelse hvor flere studerende får reel mulighed for at tage en del af uddannelsen i udlandet og
 - Hvor udenlandske studerende ligeledes får en reel mulighed for at tage en læreruddannelse i Danmark.

Temaer i følgegruppens rapport

Følgegruppens rapport er bygget op af en række temaer, som vi i overensstemmelse med kommissoriet har beskæftiget os særligt med.

Jeg kommenterer kun nogle af temaerne, da en række anbefalinger efterfølgende vil blive præsenteret af 3 følgegruppemedlemmer.

Planche

- Søgning og rekruttering – Vi anbefaler, at der stilles større krav til de studerendes kvalifikationer ved optagelsen på læreruddannelsen - og ligeledes et bredere rekrutteringsgrundlag. Hvis der skal være optagelseskriterier, så ser følgegruppen hellere en generel adgangskvotient til hele uddannelsen end til det enkelte linjefag. Herudover foreslår vi, at man bør overveje optagelsessamtaler.
- Fastholdelse og fravær – her foreslår følgegruppen at man fortsætter de bestræbelser og udvikler yderligere initiativer, der allerede gøres på professionshøjskolerne. Den enkelte professionshøjskole bør fastsætte retningslinjer for møde- og deltagelsespligt.
- Praktik – skal stort set fastholdes på samme niveau - og der skal gøres en yderligere indsats for at styrke praktikken gennem uddannelse af kvalificerede praktiklærere og indgåelse af forpligtende partnerskabsaftaler mellem kommuner og professionshøjskoler. Det har bl.a. vist sig perspektivrigt, at de studerende øver sig i at arbejde med centrale uddannelseselementer i praktikken og i selve uddannelsen, således at de får mere praksis i at undervise.

Afslutning

- Det har ikke været en enkel proces i følgegruppen - for læreruddannelsen er noget helt særligt i dansk uddannelsespolitik. Men vi har søgt at gøre os umage og jeg vil gerne rette en stor tak til følgegruppens øvrige medlemmer for jeres store arbejdsindsats – og godt og konstruktivt med – og modspil undervejs.
- En lige så stor tak skal rettes til sekretariatet og til Rambøll Management, Evalueringsinstituttet, UNI-C m.fl., som alle i høj grad har bidraget til at kvalificere følgegruppens arbejde.
- Det er mit håb, at interessenterne og uddannelsespolitikkerne nu vil tage konstruktivt og åbent imod følgegruppens anbefalinger. Og at vi i dag og i de kommende måneder får en god dialog om fremtidens læreruddannelse.

- Ser frem til dagens debat om vores anbefalinger
- Tak for opmærksomheden. Jeg har hermed glæden at give ordet til uddannelsesminister Morten Østergaard